

Η Ορθοδοξία δεν είναι εθνική ιδεολογία - Κυριακή της Ορθοδοξίας

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

1. Το Ευαγγελικό ανάγνωσμα (Ιωάν. 1, 44-52)

Τώ καιρώ εκείνω, ηθέλησεν ο Ιησούς εξελθείν εις την Γαλιλαίαν· και ευρίσκει Φίλιππον και λέγει αυτώ· ακολουθήθει μοι. Ην δε ο Φίλιππος από Βηθσαϊδά, εκ της πόλεως Ανδρέου και Πέτρου. Ευρίσκει Φίλιππος τον Ναθαναήλ και λέγει αυτώ· όν έγγραψε Μωϋσής εν τώ νόμω και οι προφήται, ευρήκαμεν, Ιησούν τον υιόν του Ιωσήφ τον από Ναζαρέτ. Και είπεν αυτώ Ναθαναήλ· εκ Ναζαρέτ δύναται τι αγαθόν είναι; λέγει αυτώ Φίλιππος· έρχου και ίδε. Είδεν ο Ιησούς τον Ναθαναήλ ερχόμενον προς αυτόν και λέγει περί αυτού· ίδε αληθώς Ισραηλίτης, εν ω δόλος ουκ έστι. Λέγει αυτώ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; απεκρίθη Ιησούς και είπεν αυτώ· προ του σε Φίλιππον φωνήσαι, όντα υπό την συκήν είδόν σε. Απεκρίθη Ναθαναήλ και

λέγει αυτώ· ραββί, σύ εί ο υίός του Θεού, σύ εί ο βασιλεύς του Ισραήλ. Απεκρίθη Ιησούς και είπεν αυτώ· ότι είπόν σοι, είδόν σε υποκάτω της συκής, πιστεύεις; μείζω τούτων όψει. Και λέγει αυτώ· αμήν αμήν λέγω υμίν, απ άρτι όψεσθε τον ουρανόν ανεωγότα, και τους αγγέλους του Θεού αναβαίνοντας και καταβαίνοντας επί τον υιόν του ανθρώπου.

2. Νεοελληνική απόδοση

Την έπομένη ο Ιησούς θέλησε να μεταβεί στη Γαλιλαία. Βρίσκει λοιπόν εκεί το Φίλιππο. Και του λέει: «Ακολουθήσε με». Ο Φίλιππος καταγόταν από τη Βηθσαϊδά, την πατρίδα του Ανδρέα και του Πέτρου. Πηγαίνει κατόπιν ο Φίλιππος και βρίσκει το Ναθαναήλ, και του λέει: «Αυτόν, για τον όποιο γράφει ο Μωσσης στο νόμο και οι προφήτες, τον βρήκαμε! Είναι ο Ιησούς, ο υιός του Ιωσήφ, από τη Ναζαρέτ!». του είπε τότε ο Ναθαναήλ: «Είναι ποτέ δυνατό να βγει από τη Ναζαρέτ καλό;». του λέει ο Φίλιππος: «Έλα να δεις». Είδε ο Ιησούς το Ναθαναήλ να πηγαίνει προς το μέρος του και είπε γι' αυτόν: «Να, ένας πραγματικά Ισραηλίτης, στον όποιο δεν υπάρχει δόλος». του είπε ο Ναθαναήλ: «Από πού με ξέρεις;». του αποκρίθηκε ο Ιησούς: «Σε είδα, που λίγο πριν σε φωνάξει ο Φίλιππος, καθόσουν κάτω από τη συκιά». Απάντησε ο Ναθαναήλ και είπε: «Δάσκαλε, εσύ είσαι ο Υιός του Θεού. Έσύ

είσαι ο βασιλιάς του Ισραήλ». του άποκρίθηκε ο Ιησούς και του είπε: «Μόνο που σου είπα ότι σε είδα κάτω από τη συκιά, πιστεύεις σ' εμένα; θα δεις πολύ μεγαλύτερα από αυτό». Και πρόσθεσε: «Σου λέγω την αλήθεια, από τώρα και στο έξης θα βλέπετε τον ουρανό να ανοίγει και τους αγγέλους του Θεού να ανεβαίνουν και να κατεβαίνουν γύρω από τον Υιό του Ανθρώπου».

3. Θεολογική και κοινωνική προσέγγιση

α) Η σημερινή πρώτη Κυριακή των νηστειών έχει χαρακτηριστεί ως Κυριακή της Όρθοδοξίας. Ο αγώνας της άσκησης, της μετάνοιας, της προσευχής και της νη-στείας δεν μπορεί να τελεσφορήσει, αν δε στηρίζεται στην ορθή πίστη. Η Όρθόδοξη Εκκλησία της Ανατολής έχει το προνόμιο να διασώζει την αλήθεια της πίστεως για το Θεό, τον άνθρωπο και τον κόσμο. Και η αλήθεια αυτή δεν ταυτίζεται με κάποια ιδεολογία, αλλά αποτελεί εμπειρία άγιοπνευματικής ζωής. Οι προφήτες, οι απόστολοι και οι άγιοι Πατέρες βίωσαν την παρουσία του Θεού και έν συνεχεία την περιγράφουν στα θεόπνευστα κείμενα τους.

β) Το ευαγγελικό ανάγνωσμα της ημέρας (Ιωάν. 1, 44-52) αναφέρεται στη μοναδική έμπειρία δύο μαθητών να γνωρίσουν από κοντά το Σωτήρα Χριστό. Ο Ναθαναήλ στην αρχή αμφισβητεί δσα του αναφέρει ο Φίλιππος για το πρόσωπο του Χριστού, αφού ύπάρχει η αντίληψη ότι από τη Ναζαρέτ δεν μπορεί να προέλθει κάτι καλό. Ο Φίλιππος άδυνατεί με λόγια να πείσει το φίλο του, γι' αυτό και επιστρατεύει το πιο πειστικό επιχείρημα: «Έρχου και ίδε». Έλα και δεσ μόνος σου. Η σύντομη συνομιλία του Χριστού με το Ναθαναήλ τον έντυπωσιάζει και αυθόρμητα ομολογεί: «Διδάσκαλε έσύ είσαι ο Υιός του Θεού, έσύ είσαι ο βασιλιάς του Ισραήλ». Ο Σταυρωμένος βασιλιάς!

γ) Έκτοτε, στα ιερά κείμενα φαίνεται καθαρά ότι κεντρικό πρόσωπο και σημείο αναφοράς της Εκκλησίας είναι ο Σωτήρας Χριστός. Δευτερευόντως, κεντρικό πρόσωπο γίνεται εκείνο που στέκεται «εις τύπον Χριστού», μιμείται τον Χριστό και αίρει το μεγαλύτερο βάρος του σταυρού της ευθύνης, της διακονίας και της θυσίας. Η Όρθόδοξη Εκκλησία είναι η μία, αγία, καθολική και α-ποστολική Εκκλησία, ενώ ταυτόχρονα είναι και Εκκλησία των Πατέρων. Διότι οι άγιοι Πατέρες σε Συνόδους σήκωσαν το σημαντικότερο βάρος της ευθύνης και διέσωσαν την ορθή πίστη για τον Χριστό. Και δίδαξαν απλανώς ότι, σ' Αυτόν συνυπάρχουν το κτιστό και το ακτιστό, το όρατό και το άορατο, το παθητό και το απαθές, το περιγραφτό και το απερίγραφτο.

δ) Ο εικονισμός του προσώπου του Χριστού στηρίζεται στα ιδιώματα της ανθρώπινης φύσης Του και στο γε-γονός της σαρκώσεως. Γι' αυτό και στην Παλαιά Διαθήκη δεν ήταν συνηθισμένη η χρήση εικόνων. Όμως, ο Θεός έγινε

άνθρωπος και προσέλαβε την ανθρώπινη φύση, «έθαυματούργησε, έπαθε, εσταυρώθη, ανέστη, ανελήφθη ... και ωράθη υπό των ανθρώπων» κατά τον άγιο Ιωάννη Δαμασκηνό. Όποτε, όλα αυτά τα γεγονότα μπορούν να ιστορούνται και να απεικονίζονται. Η ιστορία αυτή έχει παιδαγωγικό και αναγωγικό χαρακτήρα και συμβάλλει στη γνωριμία με το πρόσωπο τού Χριστού.

ε) Η σάρκωσή Του, ο σταυρός και η ανάστασή του έ-χουν οικουμενικές διαστάσεις και έγιναν για όλους τους ανθρώπους, από τον Αδάμ ώς τον τελευταίο που θα γεννηθεί από γυναίκα. Οπότε, και η Εκκλησία είναι οικουμενική και εύχεται «υπέρ της ειρήνης του σύμπαντος κόσμου». Ο άσκητικός και ήσυχαστικός χαρακτήρας της πνευματικής ζωής δεν αναιρεί τον έκκλησιολογικό και οικουμενικό της χαρακτήρα, αλλά τον προϋποθέτει. Με κέντρο της πνευματικής ζωής την Ευχαριστία, οι χριστιανοί δεν ενώνονται για να διεγείρουν το μίσος τους εναντίον κάποιων «άλλων», αλλά για να ανανεώσουν την πίστη τους στον Χριστό και την αγάπη τους προς τους «άλλους». Γι' αυτό στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν μπορεί να έχουν θέση τα «ορθόδοξα τόξα», που υπηρετούν άλλους σκοπούς. Η Ορθόδοξη Εκκλησία μάλλον τοξεύεται και η δύναμή της «εν ασθενεία τελειούται» (Β' Κορ. 12, 9).

στ) Ο περιορισμός τού προσώπου του Χριστού στο επίπεδο των εθνοτήτων αποτελεί μεγάλη έκπτωση, διδάσκει ο μακαριστός Γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ. Με τον τρόπο αυτόν ανοίγει ο δρόμος προς το μίσος ανάμεσα στα έθνη, προς την έχθρα των κοινωνικών ομάδων. Γράφει: «Δεν γνωρίζω Χριστό Έλληνα, Ρώσο, Άγγλο, Άραβα, ο Χριστός είναι για μένα το πάν, το υπερκόσμιο είναι». Όποιος μιμείται τον Χριστό, σημαίνει ότι πάσχει για να θεραπευτεί και να σωθεί ολόκληρη η ανθρωπότητα. Η άσκητική ζωή πλατύνει τη συνείδηση του χριστιανού και επιτρέπει να κατανοηθεί η ψυχολογία των άλλων ανθρώπων. Όταν μάθουμε να ζούμε με ένα πρόσωπο, μαθαίνουμε να ζούμε με εκατομμύρια άλλα που του μοιάζουν. Έτσι σταδιακά εισχωρούμε σε βαθύ πόνο για δλη την ανθρωπότητα. Με τη μετάνοιά μας δε ζούμε μόνο το άτομικό μας δράμα• ζούμε μέσα στον ίδιο τον εαυτό μας την τραγωδία όλου του κόσμου.

ζ) Έτσι βρίσκει νόημα και η ορθόδοξη ιεραποστολή. Οι ανιδιοτελείς ιεραπόστολοι, που μεταφέρουν την αλήθεια της ορθόδοξης ευαγγελικής πίστης σε όλα τα μέρη του κόσμου δε στηρίζονται στην κοσμική δύναμη, αλλά στη δύναμη της σταυρικής αγάπης. Εκεί η Εκκλησία προσλαμβάνει τα πράγματα του κόσμου, τα αγιάζει, τα άποκαθαίρει και δημιουργεί αυθεντικές χριστιανικές κοινότητες. Και ίσως από εκεί να προέλθει η αναγέννηση της χριστιανικής ζωής, που συμβατικοποιήθηκε στη δική μας κοινωνία. «Ίσως οι χριστιανοί του Τρίτου Κό-σμου ζήσουν πιο άδοξα την πίστη στον Χριστό, χωρίς να τη μετατρέψουν σε εθνική ιδεολογία, και σε λίγα

χρόνια να μας καλέσουν λέγοντας: «Έρχεσθε και ίδετε ότι χρηστός ο Κύριος».

Πηγή: Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Καλλιακμάνης, «Μαθητεύοντας στο Ευαγγέλιο της Κυριακής», Θεσσαλονίκη 2011, σσ. 135-139.

<http://bit.ly/12IEmn9>